

1889.

Tizennyolczadik évfolyam.

TORONTÁL.

30-ik szám.

Vasárnap, július hó 28-án.

Vegyestartalmu hetilap. — A megye közlönye.

Megjelen minden vasárnapon.

Előfizetési ára: Egész évre 6 frt. fél évre 3 frt. negyed évre 1 frt 50 kr.

Kiadóhivatal: Pápai Fer. Pál könyv- és könyvnyomdája Nagy-Beckereken. hová az előfizetési pénzek és íratási díjak küldendők.

Hirdetések és mellékletek minden napon vétnek fel a kiadóhivatalban. Kértek az íratási díjakat az íratásokkal együtt legelőbb szerda reggeli 10 óráig beküldeni. Az íratások az előző nap beküldéséig nem vétethetnek.

Hivatalos hirdetések: A nm. m. kir. helytartóminiszterium határozata értelmében a hivatalos hirdetések bérmentve és állapított díjazással július 1875. év első napjától kezdve következőképpen állapították meg:

100 szög egyező közlő és egy a hirdetés igazoló lap	1 frt 67 kr.
200 - - - - -	2 - 67 -
300 - - - - -	3 - 67 -
400 - - - - -	4 - 67 -
500 - - - - -	5 - 67 -

és így tovább minden megkezdett 100 szögért 1 frtál több.

Magán hirdetések: A 4-hatásos garmondosor első hirdetésnél 6 kr., többszörinél 4 kr. Nincs társi illeték minden egyes beiktatásért 30 kr.

Ainitt kiadóhivatalnak van engedélyje, a tek. szögábróhivataloknak, községeknél és magán hirdetőknél tudtára adni, hogy nem hivatalos hirdetések csak akkor vétethetnek fel, legyenek bár azok hivatalos vagy magán hirdetések, ha a hirdetés díjat az írt közlő tartja szerint a hirdetéssel együtt beküldi, vagy pedig kötelezik magukat, a kiadóhivatal által vezetett feladott nyomat és támpéldányt a postán mindenkor kiváltani. A „Torontál” kiadóhivatala.

Tanítók gyűlése.

A „Délmagyarországi tanítóegylet” f. é. július hó 15., 16., és 17-én tartotta évi nagygyűlését Verseczen.

Torontál, Temes- és Krassó-Szörény-megyék minden vidékéről méhrajokként tudtak a magyar nemzet serény népnevelői a gyűlés helyére s minden arczról az örömteljes várakozás egy nemét lehetett leolvasni, mit csak fokozott a helyi bizottság elnöke és Versecz szék. város polgármesterének szívből jövő üdvözlő szavai, melyekre Schenk Jakab alelnök, ideiglenes elnöki minőségében válaszolt igen talpraesetten s így a vendéglátók vendégeikkel már megbarátkozva vonultak be a vasuti indóház-tól, a városi főreáliskola épületébe, mely igen csinosan volt fellebörgözve. Különben elmondhatjuk, hogy az egész város főbb utcái és terei lobogódiszben usztak. A bevonulás után mindenki szállására ment, hol kivétel nélkül mindenki a legelőbbekben és mondhatni igazi magyaros vendégszeretettel fogadtatott s így alig pár órai tartózkodás után mindenki otthonosnak érezte magát. Ugy 10 óra tájban Teubl nyugalmazott állományú honvédszázados ur az összes már megérkezett vendégeket meghívta saját szállójába, hol a népnevelők, katonatisztek és városi polgárok ugyancsak derekasan láttak hozzá a folyóügyek elintézéséhez s rövid idő múlva már mind testvérek voltak. Mivel azonban semmisen tarthat örökké, a vendégszerető házigazdától is bucsunni kellett, hogy mindenki saját házigazdája vendégszerető meghívásának tegyen eleget.

A délután folyamán szakosztályi ügyek intéztettek el, melyek meglehetősen hosszú időt vettek igénybe. 5 órakor pályamű bíráló bizottsági ülés és 6 órakor választmányi ülés tartottat a főreáliskola egyik termében hol a másnap illetőleg harmadnap tartandó nagy — illetőleg közgyűlés tárgysorozata s napirendje készítettett elő.

Este 8 órakor ismerkedési estély volt az „Alexandrovits szálloda” kertjében a „Werschetter Männer Gesangsverein” és a „Serbischer Kirchen Gesangsverein” szíves közreműködésével. Az ismerkedési estélynek egyik kellemetlen oldala volt, hogy már este 8 órakor nem juthatott az ember helyhez,

annak daczára, hogy a vendéglős 2000 teritéknel többre készült s így nagyon sokan kénytelenek voltak a helyiséget elhagyni. Annál kellemesebben töltötték el idejüket azok, kik szerencsésen voltak helyesek, mert az ételek izletesek, az italok pedig jók voltak; a fül és lélek szórakozásáról pedig bőségesen gondoskodott a zene és a képdalárda, mely két utóbbi remekelt s egyáltalán másikat parkodott fölülmulni s többször lelkesült éljen és taps jutalmazta művészeit.

Július 16-án d. e. 9 órakor nyitottat meg a délmagyarországi tanítóegylet 23. nagygyűlése. Megnyitás előtt küldöttségek hívták meg a hatóságok képviselőit. A gyűlésen megjelentek mint vendégek: Nikolics Sándor főispán, Seemayer János polgármester és Bodó főkapitány, továbbá Bayer Karolina zászlóánya, Henny verseczi esperes-plébános és Oltványi lelkész ur, valamint Marx Antal és Kakujak Károly tanfelügyelő urak stb. stb.

Budapestről eljött ismét Glatz György fővárosi igazgató tanító, a „Paedagógiai Szemle” szerkesztője és Göndöcs István vezető tanító. Az aradi tanítóegylet Schrott egyleti titkár képviselte.

Egyetünkét üdvözlőtek: Boiger a helyi bizottság elnöke, Seemayer János polgármester igen hangulatteljes beszédben, Glatz György a „Paedagógiai Szemle” hívei nevében, Göndöcs István a budapesti hivatalos tanítóegylet és a népnevelők szabad egylete nevében, Schrott az aradi tanítóegylet nevében.

Üdvözlőtek érkeztek még részint levélben, részint pedig táviratban: A szepesi tanítóegylettől, Wiener Péter, Nuszbaum, Eben-spanger, Jung és a gyűlés folyamán Steinbach Antal királyi tanfelügyelőtől.

Azután Schenk Jakab helyettes elnök jól átgondolt és átértézt beszédben megnyitja a nagygyűlést, mielőtt azonban az ügyrend tárgyalásába bocsájtkozott volna Ó Felsőge, a királyra háromszoros, Nikolics Sándor főispán és Bayer Karolina zászlóányára egy-egy lelkes éljent mondott a nagygyűlés.

Ezek után tudósítókul megválasztattak: Rédl Ferencz a magyar lapok, Krauszhaar Károly a német lapok számára; a jegyző-

könyv hitelesítésére a tudósítók és Kaufmann István kérétek fel.

Elnök bejelentette, miszerint a választmány a következő értekezéseket ajánlja a következő sorrendben előadni: 1. „Tulterhelés a népiskolában”, előadó: Dobján László temesvári tanító; 2. „A nyugdíj törvény reviziója”, előadó: Kaufmann István bega-szt-györgyi tanító; 3. „Élet, iskola és tanító”, előadó: Bányai Jakab N. Beckerek-ről. 4. „Tanítóképzés, önképzés, s a tanító helyzete a társadalomban” előadó: Rédl Ferencz nagy-beckereki tanító; 5. „Szeretet az iskolában”, előadó: Molnár K. pancsovai tanító; 6. „A kisdiednevelő intézetéről”, előadó: Marton János vingai tanító.

Be volt még jelentve: „A siketnéma oktatásról Magyarországon”, című tétel, előadó: Schaffer Antal temesvári igazgató-tanító, de e tétel az előadó betegsége miatt a napirendről levétett valamint Bontilovics uzdini tanító értekezése is, mely az oláh népiskolában használatban levő ABC-könyveket tárgyalja.

Marx Antal indokolt indítványára a nyugdíjtörvény reviziójáról című tétel második napra tetetett, minek következtében ugyanazon megokolással a „Tanítóképzés, önképzés és a tanító helyzete a társadalomban” című tétel előadója is második napon kívánta értekezését megtartani, mihez a nagygyűlés hozzá járult. S így a napirend a következőképp állapítottat meg: 1. Tulterhelés a népiskolában, 2. Élet, iskola és tanító, 3. A kisdiednevelő intézetéről, 4. Szeretet az iskolában.

Dobján László „Tulterhelés a népiskolában” című tételében kifejté, miszerint a tantervben nem foglaltatik tulterhelés, tehát ő ezt máshol keresi, és pedig vagy a tanítóban, ha az tulságos bőven tárgyalja az anyagot, a rozslu berendezett iskolákban, a rendetlen iskoláztatásban, a nyomorgó gyermekeknek a jól táplált gyermekekkel együttes tanításában, végre a tanító szakvéleményének ignorálásában és tulterhelésében mindenféle mellékfoglalkozásokkal, ha meg akar élni. A nagyon szépen előadott értekezés tetelehez a nagygyűlés helyeslőleg hozzájárult.

Bányai Jakab „Élet, iskola és tanító” című tételében a kisdiednevelés országos

rendezését kívánja és szükségesnek találja hogy minden népiskola mellé gyermekkert is állítassék, továbbá, hogy az ismétlőoktatás szigorúan keresztül vitessék. Egyszersmind szükségesnek tartja, hogy a nyugdíjtörvény revizió alá vétessék s minden tekintetben az állami tisztviselőknél alkalmazásban levő nyugdíjtörvény módjára kívánja a tanítói nyugdíjtörvényt módosítani. Ezen értelemben felállított tetelehez a nagygyűlés hozzájárult.

3. Molnár N. „Szeretet az iskolában” című értekezésében gyönyörűen csoportosította a szeretet teteleit s rokonszenves hangja s megnyerő előadási modorával nagy tetszést aratott s van rá reményünk, ha Molnár kurtársunk az iskolai életre vonatkozó szárazabb de fontosabb teteleket fog tárgyalni, ott is egyetünk jobb előadói közé fog tartozni.

Nikolics Sándor verseczi főispán ur is biztató és lelkesült hangu beszédet tartott, melyben különösen hangsúlyozta, hogy a legmagasabb köröktől kezdve a társadalom műveltebb osztályának legalsóbb rétegei mindenki a legnagyobb tisztelettel viseltetik a népnevelők magasztos működése iránt s biztosan reményli, hogy nem is olyan messze van az az idő, midőn az állam és társadalom e munka fontosságához mért anyagi existenciát biztosít a jövő nemzedék nevelőinek. Különös elismeréssel nyilatkozott a „Délmagyarországi tanítóegylet” működéséről s azután munkálkodásunkra Isten áldását kérve, a jelenlévők viharos éljenti és tapsai között távozott a gyűlésteremből.

Az idő előhaladottsága miatt elnök az ülést berekeszti s kijelenti, miszerint a közgyűlés másnap d. e. 8 órakor kezdődik.

Következett a diszebed a Milleker-féle szállóban, melyen pár száz tanítón kívül a gyűlésen résztvett hatóságok képviselői s a vendégek is részt vettek. A bankett nagyon kedélyes, a menü pedig kitünő volt, mely Milleker vendéglősnek mindenkor dicseretére válik. Természetesen az officiosus felköszöntők sem maradtak el, melyeket azonban helyszüke miatt fel nem soroltunk.

A diszebed után csoportonként a városi népkönyvtár, a városi gyermekkert és a tüztőlőrtanyát tekintettük meg. — Azután mindenki tudult ki a városi „Park”-ba, mely

TÁRCZA.

Marienbadi levél.

Július 19.

Tisztelt barátom!

Mielőtt a mult hónap elején hazulról távoztam, többen ígéretet vettek odahaza s fővárosi barátaim közül, hogy hosszú külföldi utazásomról értesítéseket fogok küldeni. Megígérttem azt neked is; de ígéretemet sehol be nem válthattam. Éjjel utazni, nap-pal pedig reggeltől estig lótni futni, s aztán kerékbe tört tagokkal még írni is: az teljes lehetetlen.

De nekem nem maradhatok adósod, nehogy disgráciába essem, tudván, hogy te az adóságszínalás iránt nagy ellenszenvvel viseltél. Beváltom szavamot most utólag e rövid pár sornyi tudósítással, melyet a kies fekvésű csehországi fürdőből, a szép Marienbadból küldök.

Mikor e sorokat papírra teszem, az utolsó vonattal érkező vendégek száma meghaladta a tizezert. Marienbadban ez ritkán szokott előfordulni, mert nagyhatású gyógyforrásaink alkalmazása is kevesebb esetekben igényeltetik, mint tisztem a szomszéd Karlsbad vizeié. Marienbad az utóbbi évek alatt sokat épült ugyan, s diszes vendéglőinek, fényes kiállítású uri palotáinak száma ma már versenyez bármely más csehországi fürdővel,

mindazonáltal még ennyi lakás sem elegendő, hogy az idei évadra fölös számmal érkező vendégeket a kívánalmaknak megfelelő kényelemmel elszállásolni lehessen. Már a padlásszobákat is kibérlik, sőt a fürdőszobákba ágyakat, butort tesznek, hogy egyes megszorult betegeknek legalább egy-két napra segítve legyen. En idejékorán érkeztem, s a „Kaiser von Oesterreich” szálló 63. számú második emeleti szobájában heti 20 forintért elég jó lakást kaptam. De vannak, a kik kisebb és rosszabb szobáért a 3—4-ik emeleten 30—40 forintot fizetnek hetenként. A lakás a legdrágább itt Marienbadban; mert az élelmezés, a szigorúan betartandó gyógyhelyi fegyelem és bősztös diéta mellett, nem sokba kerül.

Marienbadot a század első tizedeiben tudvalevőleg egy kath. pap alapította, a Boldogságos Szűz Mária nevével nevezvén el a csodatévő gyógyforrást, mely fölött most is arany kereszt ragyog. Ennek daczára a legtöbb marienbadi fürdővendég a zsidóság közül kerül ki. A mostani tizezer idegen közül nyolczezer zsidó. Legtöbb köztük a kaftányos lengyel zsidó; de ezeknek a feleségei és lányaik selyem tunikákban járnak és drága ékszereket hordoznak, a mi valószínűleg nem mind zálogtárgy. Csak azért említem ezt, mert a jelenlegi marienbadi saionsot kiválóképen a zsidó typus jellemzi.

Vannak itt azonban más nemzetbeliek is a világ minden részeiből, még Amerikából

is. Magyarok nem vagyunk éppen sokan, és a kik vagyunk, nem igen érintkezünk egymással, mert magyar vezetőnk és magyar találkozóknak nincs. Pedig lehetne legalább a saison idejére valami nemzeti társaskört alakítani, a hol minden magyar napi lapot feltalálhatnánk. Egy-két magyar újság jár ugyan ide, de csak a nagyobb restaurációkba, a hol evés vagy ivás mellett olvashatni pénzért. A mi vidékünkön Karácsonyi Jenő grófot s bájos nejét láttam itt. Budapestről itt van a többi közt Xantus János akadémiai tag, Wahrman Mór képviselő és gróf Károlyi Gábor, a nagy közbeszóló, a ki purgativ kurát használ és az erdei visszhangokkal mulatja magát.

A vidéket nem kell esetelmem. Hazánkban a Kárpátok közt, Erdélyben és az Al-Dunán, sokkal festőibb fényvesek találatnak. Csak kényelem, olesóság és cultura dolgában kell még a magyar fürdőket emelnünk, s gyógyforrásainkat a külfölddel is megismertetnünk. Minden fürdőhely csak ugy emelkedhetik, ha internationalis. A nemzeti elzárkózottság csak szűk korlátok közt mozog és keveset jövedelmez. A melenczei kásvfürdőt is, melynek gyógyerejét pedig kiváló orvosi tekintélyek elismerik s maga a praxis is számtalan esetben igazolta, az veri agyon, hogy speciálisan szerb jellegű.

A napot vízvissal, nagy sétákkal és nyugalmas pihenéssel töltöm a fenyőillatos szabad ég alatt és az erdőben. Korán kelünk és

korán térünk nyugalomra. Este kilencz órakor minden már csendes Marienbadban. Annál élénkebbek a reggelek és a délutáni térene-séták a nagy kolonádok platánjai és terebélyes hársai alatt. Zug a levegő az ezernyi sokaság kedélyes társalgásától. A női világ ilyenkor mutatja magát a toillettek ragyogó pompájában. A reggelt a hegyek közt kapjuk a bájos természet élében, madarak csicseregése és friss források mellett. Egészen költői környezet, mely elragadja lelkünket és boldog érzettel tölti el a szívet. E sorokat is nem a szobában, hanem künn a szabadban írom, a „Panorama” vendéglő árnyas, hü esplanadéján, a hová naponként eljárók. Ez a leg-szebb pontja Marienbadnak. A huszas években Göthe üdülő helye volt. A pad, melyen a halhatatlan aggastyán pihenő szokott, most is megvan, s obeliszik jelöli. A közönség jól mulat itt egy hatvan éves hajadonnak költői extasisán, ki virágokbokrétával kezében zengi el naponként Göthe egy-egy magas szárnyalású dalát az obeliszik előtt. Ihletet kebelnek rezgő dithirambjai, melyektől a kemény közikülak is meglágyulnak.

Egy-két hétig meg itt maradok, a mig szabadságomban tart. Megecsődve és jó egészségben akarok hazatérni, hogy tőkéletes örömmel vehesek részt ötvenéves írói pályád közelgő jubiláris ünnepén.

Dr. Sz—y. J.

valóban tündéren volt több ezer lampionnal díszítve s két helyen is zene mulattatta a roppant tömegekben hullámzó közönséget, mely este a táncvizsgálat kezdetekor már több ezer főre rugott, ugyannyira, hogy a nagy kiterjedésű kertben nem lehetett már üres ülőhelyet találni. A hol igen nagy a néptömeg, ott rendszeren nem oly kedélyesek a vigalmak, de itt nagyon sokan kitünően töltötték el az időt hajnalig s a verseczi csinos táncosnőknek bizonyára nem lesz okuk panasza a petrezselyem árulás miatt.

Julius 17-én d. e. fél 8 órakor kezdődött a „Délmagyarországi tanítóegylet“ 23. közgyűlése.

Schenk Jakab emlékbeszédet mondott Trefort Ágoston közoktatási miniszter felett, melynek kapcsán Bánfi János indítványozza, miszerint Csáky Albin gróf új közoktatási minisztert a közgyűlés üdvözölje, mit a közgyűlés elfogadott s az általa szerkesztett üdvözlő távirat feladásával indítványozó meg is bizta.

Kaufmann István, a „Nyugdíjtörvény revíziója“ című értekezésében elsorolja a jelenlegi törvény hiányait és kifejti, mely értelemben kívánja a módosítást, de különösen hangsúlyozza, hogy a revízió előtt a tanítók fizetési minimumának magasabbra emelését tartja szükségesnek, mert csak így tartja a nyugdíjtörvény méltányos rendezését lehetségesnek.

Következő tételre ajánlja elfogadás végett: 1. Valamint az állami iskolai tanítók, úgy a többi tanítók is, az iskolai jellegre vagy felekezetre való tekintet nélkül 30 évi szolgálat után léphessenek utolsó évi teljes fizetésükkel nyugdíjba.

2. A tanítói fizetések szabályozása tekintettel a) a minimumra, b) az ötödéves pótlékra, c) készpénzítésre és végre d) az iskolaadóra nézve.

A kérdéshez hozzászólt Marx Antal kir. tanácsos s kir. tanfelügyelő s hosszasan fejtegette annak hiányait és megmagyarázta a hiányok okait. Beszéde általános tetszéssel fogadtatott.

Bánfi János kívánja, hogy az 1875. év előtt a tanítói pályára lépett tanítók a nyugdíj igényeknél a többiekkel egy kategóriába vétsenek.

Bánfi indítványával megtoldva a tétel elfogadtnak Rédl Ferenc „Tanítóképzés, önképzés és a tanító helyzete a társadalomban“ című tételét adja elő s fejtegeti a mai tanítóképzés hiányait a tanítók egy részénél tapasztalható önképzés hiányának okait, a tanítóság ferde társadalmi helyzetét s ennek okait, végre megokolva indítványozza, hogy a tanítóképzőintézetekbe csakis érettségi végzett ifjak vétsenek fel, a tanítóképzőintézet pedig csak két évfolyamból álljon s akadémiai rangra emeltessek, miért is a következő tételre terjeszti be elfogadás végett: 1. Mig a tanítóképzés mai stádiumában marad,

csakis a középiskola 4 alsó osztályát jó végzett növendékek vétsenek fel a tanítóképzőintézetekbe.

2. A tanítók fizetési minimuma évi 600 frt fizetésben és ötödéves korpótlékban állapítsák meg tisztességes lakás és kerten kívül.

3. A beíratási díjak kizárólag tantestületi könyvtárak gyarapítására fordítandók.

4. Ha a képzőintézetekbe való fölvetélnél az eddigénél magasabb fokú képzettség kívántatik, csakis érettségi végzett ifjak veendők fel a 2 évre terjedő s akadémiai rangra emelt képzőintézetbe.

5. Tanítóképzőintézeti tanár csakis oly egyén lehessen, aki tanítói oklevéllel bír s legalább is 5—6 évig volt népiszkolai tanító s e mellett külön szakbizottság előtt szakmája tantárgyainak módszertani kezeléséből írás és szóbeli vizsgát tett.

Csekély módosítással a tétel elfogadtattak egyhangulag.

Ekkor következtek a tulajdonképeni egyelet administrationális ügyek.

1. Elnöki jelentés. Tudomásul vétetett.

2. Pénztárnok jelentése. Tudomásul vétetett.

3. A bíráló bizottság jelenté, miszerint 8, pályamű érkezett be ama kitűzött kérdésre hogy a Magyar nyelv mint társalgási nyelv mely eszközökkel és mily módon tanítható legjobb sikerrel. Láng Mihály pancsovai tanító nyerte el 5 arany pályadíjat relativ legjobb munkájával.

4. Interpellációk nem adtak be.

5. Tisztviselői megválasztottak:

Elnök: Schenk Jakab

I. Alelnök: Bánfi János

II. Alelnök: Jeck György

Titkárok: Reitter Ferenc, Rédl Ferenc,

Bakos Sebő és Krauszhaár Károly.

Pénztáros: Troszt J.

Zászlóvivők: Till Henri, Opelcz Péter és

Fuchs N.

Ügyész: Bayer Lajos kikindai ügyvéd.

Választmányi tagok: Marx Antal, Stein-

bach Antal, Suttag Ferenc, Kakuja Károly,

Schäffer Károly, Baaden Károly, Ertl János,

Ries, Popovics György, Fleischhacker Laura,

Boiger Károly és Molnár.

Póttagok: a régiek megmaradtak.

Több egylet átirata kiadatik a főkegy-

leteknek bővebb tanulmányozás és vélemény-

adás végett.

Az egylet határozatilag kimondja, miszerint egyeletünk a III. egyetemes tanítógyűlés végrehajtóbizottságának f. évi augusztus hó 20-án Budapesten tartandó nagygyűlésén képviselteti magát, de egyszersmind külön küldöttséget is meneszt fel a közoktatási Miniszter Önméltóságához mely a nyugdíjtörvény revíziójára vonatkozó egyleti memorandumot átnyújtani.

A végrehajtóbizottság ülésén egyeletünket képviselni fogják: Bánfi János, Rédl Ferenc, Osztie András, Panker Ignác, Szilvassi János, egyleti tagok, ezeken kívül pedig

még 26 fővárosi tanító kéretik fel egyeletünk képviselésére.

S ezekkel a tárgysorozat kiléven merítve egyleti elnök a közgyűlést berekeszti.

A délután folyamán a verseczi tüzoltók mutatták be diszgyakorlataikat, melyek a szó szoros értelmében véve nagyszerűen sikerültek s elmondhatjuk, hogy úgy berendezés, mint fegyelem tekintetében a verseczi tüzoltóság ritkítja párját az országban.

Másnap reggel a tanítók egy része Aninába rándult ki, a nagyobb rész pedig hazautazott s ezzel a délmagyarországi tanítóegylet 23-ik közgyűlése is véget ért s a tanítók mintegy fájo érzettel váltak meg Versecz városa derék polgáraitól, kikkel néhány nap alatt kölcsönösen megszerették egymást.

Tudósítást azzal vélem legméltóbban befejezendőnek, ha azzal végzem, hogy: éljen Versecz városa derék s vendégszerető polgársága!

R., tudósító.

Az ó-besseneyi jegyzőválasztás ügye.

A „Felső Torontál“ legutóbbi számában, az ó-besseneyi jegyzőválasztás ügyéből folyólag, Buócz János n.-szt.-miklósi főszolgabíró ellen elrendelt vizsgálatot illetőleg, „Egy ügyvéd“ aláírással egy nyilttéri közlemény jelent meg, melyben ezen ügy oly színben van feltüntetve, mintha Torontálmegye törvényhatósági bizottsága részéről ez ügyben megindított vizsgálat szünetelne, s mintha a kiküldött vizsgáló bizottság és a megye kormányzatának czélja az volna, hogy az egész ügy elaltassék.

Nehogy a névtelenség köpenye alá bujt cikkezzenek közleményével a nagy közönség félrevezetessék, — a szóbanforgó ügyben elrendelt vizsgálati eljárásnak jelen stádiumáról — szigorú objectivitással, a nagy közönség tájékoztatására a következőket közölhetjük.

Torontálmegye törvényhatósági bizottsága f. évi május hó 8-án és folytatva tartott tavaszi rendes közgyűlésében — Csatár Zsigmond országgyűlési képviselőnek a képviselőház f. évi május hó 2-án tartott ülésén, bizonyítékok nélkül emelt azon ismeretes vádjából folyólag, hogy: Torontálmegyeében a jegyzőségek osztályozva vannak ... stb. s hogy ezen megyében most is a besseneyi jegyzőség 8000 frtért kelt el, — 529. kgy. számú határozatával Buócz János, a n.-szt.-miklósi járási főszolgabírája ellen — kinek járásához Ó-Besseney község tartozik — a fegyelmi eljárást megelőző vizsgálatot elrendelte, s ennek megejtésével egy 5 tagu teljesen független bizottsági tagokból álló küldöttséget bizott meg azon utasítással, hogy

mintán alaptalan vádaskodás Csatár Zsigmond képviselőtől fel nem tehető, s mert nevezett képviselő emelt vádjainak elfogadható bizonyítékával kétségkívül rendelkezni fog — vizsgálatának kezdetén Csatár Zsigmond képviselőt bizonyítékainak közlésére kérje fel.

A vizsgáló bizottság május hó 14-én N. Kikindán tanácskozáásra gyült össze, hogy mindenképp vizsgálati eljárásának módozatait úgy a bizonyítékok beszerzése, mint a vezető vizsgálat sorrendje tekintetében megállapítsa; ugyanezen tanácskozási felolvasatott Csatár Zsigmond képviselőnek időközben az „Egyetértés“ című politikai napilap 138. számában közzétett azon nyilatkozata is, melyben kijelenti: hogy az országgyűlésen tett azon kijelentéseért, — mely a besseneyi jegyzőségnek 8000 frtért történt megvételéről tesz jelzést, — Torontálmegyeének felelőséggel nem tartozik; a képviselőházzal szemben a felelőséget elfogadja és ha kívántatnék a bizonyításba is belemegy, ... stb. s hogy Torontálmegyeével szemben semmiféle összeköttetésbe lépni nem fog.

A vizsgáló bizottság — tekintettel arra, hogy az ó-besseneyi jegyzőválasztásra vonatkozó iratok átvizsgálván, forma tekintetében kifogástalanoknak találta, — s miután Csatár képviselőnek fentebb ismertetett nyilatkozatából azt látta, hogy az csakis téves információkon alapulhat, — mert Torontálmegye közönsége őt a képviselőházban tett nyilatkozatáért felelőségre vonni nem is akarhatta — elhatározta, hogy Csatár képviselőt helyesen informálandó, elküldi neki a megye közönségének határozatát azon meggyőződésének kifejezése mellett, miszerint a vizsgálat az ő birtokában levő adatok közlése nélkül aligha fogna eredményre vezethetni.

Miután pedig a vizsgáló bizottság azt határozta el, hogy a vizsgálatot a Csatár képviselő által megjelölendő bizonyítékok alapján fogja megkezdeni, — ennél fogva a bizottság elnöke, a tanácskozási követő napon vagyis május hó 15-én kelt és május hó 16-án ajánlottan postára feladott levélben felkérte Csatár képviselőt, hogy azon rendelkezése alatt álló vagy tudomásában lévő bizonyítékokat, melyek a képviselőház folyó évi május hó 2-án tartott ülésén, — úgy a folyó évi május hó 8-án Budapesten kelt és az „Egyetértés“ című napilap 138. számában közzétett nyilatkozatában fel-említett torontáli visszaélésekre vonatkoznak, — az e tekintetben elrendelt vizsgálatnál használatra megküldend;

Nyilt levél Antoniához.

Nagy-Gáj, 1889 július 23-án.

Megigertem, hogy pár napra terjedő meglehetősen szomorú magányodban utazásom eredményéről tudósítlak és azért fogadd tőlem némi szórakozásul a következő sorokat:

Mentül jobban öregszik az ember, rendszeren annál jobban fél a munkától. Futva következnek be az idő, mikor már a lélek is nyugalomra vágyik. A testi és lelki erő fogyatkozásának, a kedély meghasonlásának, restitutions fluidja azon kisebb-nagyobb ut kirándulások, melyek az embert egyes vidékek, vagy szeretett és tisztelt barátok körébe vezetik.

Vasárnap reggel július 21-én meleg, de azért ennyhe szellőtől némileg mérsékelt időben utaztam a torontálmegyei vonalon Nagy Becskerekre N. Gájra. Lázárföld, Szárcsa, Szécsány, Bóka, Kanak, Széchéntfalva. Györgyház állomásokon keresztül érkeztem Zichyfalvára, a hol Dániel Ernő képviselő barátom kocsjá várt renám, a mely kilenc kilométernyi meglehetősen keskeny uton át egy órai időköz után a n.-gáji kastély tiszta udvarán állott meg.

Megvallom mindig nagy barátja voltam a régiebb kastélyoknak még akkor is, ha az ősi család kiköltözöttével egy másik családnak jutottak fészkeik. Az ősi falak rendszeren telvék avval a titokzoneriséggel, a mely a kevésbbé költői lelkeknek is az inspiratio táplálékát szolgáltatja. Az ősök vagy elhalnak vagy elköltöznek s ilyenkor vagy a falak beszélnek vagy a fák suttog-

nak. — Az ember mintsem hall s mégis sokszor megérti őket.

A Dániel vendégszerető háza ismeretesek egész Torontálmegyeében, mondanom sem kell tehát, hogy a fogadtatás nem lepett meg, nóha egyike volt a nem minden időben tapasztalható legmelegebb fogadtatásoknak.

A torontálmegyei szomszédvonalon, a mely Nagy-Becskerekre és Szécsányra szárnyonallal, Párdányig vezet egyike a legközelebbben és minden igényeknek megfelelőleg, legfigyelmesebben készített utvonatoknak. Rónay Jenő alispánunk, ki az időszaki haladás követelményeinek megfelelő ezen vasutépítési eszmét felkarolta, és érdektársai megérdemlik, hogy e tekintetben való érdemük, marad emlékül jegyeztessék be Torontálmegye helyi történetébe. E vasutvonalon már azért is érdekes az utazás, mert az egész hosszában gondosan mivel szántóföldek és legelők közt vezet és tanubizonyosságot tesz arról, hogy az ut mentében fekvő falvak lakói okszerű szorgalmas gazdák és láthatólag oda törekesznek, hogy anyagi érdekeiknek időről-időre nagyobb eredményt biztosítsanak.

Azon percztől fogva, a mint a nevezett kastélyban a család körben résztvehetünk, elfogulatlanul meggyőződhetünk, hogy egy páratlanul szeretetre méltó háziasszony még talán csak ezentúl kiérdemelhető kegyeit élvezhetjük. Három nap alatti kedélyes és napi gondjainkat feledtető otlétünk alatt pedig, arról is meggyőződhetünk, hogy Szeréna ő nagysága nemcsak

szellemileg kiváló nő, nemcsak a zenében és művészet több ágaiban kiképzett nő, hanem egy szerető és gondos anya a szó legnemesebb értelmében, azonfelül pedig olyan ügyes és derék gazdasszony, a minőt csak a régiebb magyar családok voltak képesek feltüntetni.

Az országosan ismert és tisztelt háziúr Dániel Ernő képviselőnk és delegatusunk azonban angolosan csendes természettel bír ugyan, és hosszabb időre gondolataiba mélyed annélkül, hogy egyetlen szót szólna, de ha azután a társalgásban részt vesz, rögtön feltünteti, hogy egy minden tekintetben és minden irányban sokat tanult, sokat tapasztalt, gazdag ismeretekkel felruházott olytán egyéniség, a ki a komolyabb gondolkodás és eszmékbe való bemélyedés mellett minden szépnek, nemesnek és magasznak nemcsak tevékeny művelője, hanem pártfogója is.

Két figyermek a komolyabb Elemér és fiatalabb és virgonczabb, éles és szikrázó eszű Tiborc, a hü és derék család érdekeit szíven viselő gazdasági felügyelő Schmitt, alkotják azt a társaskört, a melyben nyaranta, a nagy-gáji kastély lakói élnek és mozognak.

Tekintettel ritka példány szerű, ősi, százados fáira, és czélszerű beosztására, valamint 18 holdnyi területére nézve a nagy-gáji park okvetlenül egyike az ország legszebb parkjainak. Van benne többek között egy olyan terjedelmes lombozatu, vastag törzsű és magas mogyorófa, a milyen alig van több hazánk-

ban. Körisei pedig és Gingófa és Paulovniája ... egy pozsonyi és egy főhercegi kertet kivéve sehol sem találhatók.

A kastély 18 szobái tiszta, izleletes berendezésekkel, a legfinyásabb igényeket is kielégíthetik. — Maga a pipázó szoba az elnevezésnek megfelelőleg mindazokat az igényeket kielégíti, a melyeket a délutáni szieszta követeltet.

A kedves és szeretetre méltó háziasszony, munka, pihenő és társalgó termei képviselik a legelragadóbb visszhangot, a való és költészet között, és apróbb részleteikben is feltüntetik azt az időző változatosságot, a mely nélkül életünket kedvesnek igen, de szépnek és vonzóknak sohasem nevezhetnők.

Az alakban épült kastély, keskeny, de elég világos és hűvös folyosójával, némileg zárdailag aposztrofálja ugyan az egész épületet, de egyszersmind csakis azon zárdákra emlékeztet, melyekben az eszes, az életbölcseletben és tudományokban otthonos: Benczések Dominikusok és premonstrátiák éltek és élveztek.

A kétezer holdnyi külső gazdaság az időszaki haladásnak megfelelő, okszerű és czélszerű intézkedésekre és kezelésre vall, és a természet segélyezése mellett azt hisszük, hogy a gondosságot és fáradságot meg is jutalmazza.

Fogadja köszönetünket a kiváló uri család, mely bennünket három napi ott tartózkodásunk alatt annyi örömben és kedvtelésben részesített.

Lauka Gusztáv.

Csatár
ehető,
vád-
al két-
vizsgá-
gmond
zésére

14-én
össze,
eljárá-
tíkok
sgálat
pítsa;
olvas-
előnek
ü poz-
zétett
elenti:
n ki-
enyői
meg-
álme-
zik; a
őseget
zonyi-
hogy
miféle

tettel
alasz-
ólván,
óknak
pvisé-
tkozat-
téves
oron-
viselő-
ősegre
írozta,
infor-
közön-
gyöző-
zerint
levő
fogna

ottság
atát a
öklendő
egke-
előke,
vagyis
16-án
vélben
azon
domá-
nyek a
6 2-án
6 évi
és az
8. szá-
m fel-
vonat-
rendelt
ildeni;

fája és
és egy
l sem

zeletes
génye-
pipázó
előleg
giti, a
köve-

házi-
rsalgó
vissz-
tött, és
tik azt
y nél-
szép-
tűnök.
y kes-
folyo-
osztro-
et, de
rdakra
és, az
an ott-
sok és
k.

adáság
elő, ok-
kre és
egélye-
a gon-
jantal-
zó uri
a napi
öröm-

elhatározta továbbá a vizsgáló bizottság hogy a mennyiben és a mint a kérdéses bizonyítékok megküldetnek, a küldöttségi elnök a vizsgálat megkezdésére azonnal tüzzön ki határnapot; ha pedig Csatár képviselő a kért bizonyítékok közlését megtagadná, vagy az e részben hozzá intézett megkeresés postára adásától számított 10 nap alatt a megkeresésre nem válaszolna, úgy tegyen az elnök a vizsgáló küldöttségi megbízása folytán a törvényhatósági bizottságnak e tekintetben jelentést, — s tekintettel azon körülményre hogy Csatár képviselő az „Egyetértés” című napilap 138. számában oda nyilatkozott, hogy a képviselőházzal szemben a felelőséget elfogadja, és ha kívántatná a bizonyításba is belemegy, — kérje fel a küldöttségi elnök a megye törvényhatósági bizottságát, miszerint az országgyűlés közvetítésével szerezzék be Csatár képviselőtől a bizonyítékokat s annak idején bocsássa a küldöttségre rendelkezésére; s csak ha a bizonyítékok még ez uton sem lennének beszerezhetők úgy elhatározta a küldöttség, hogy a vizsgálat a jegyzőválasztásra vonatkozó iratok alapján kezdessék meg.

A vizsgáló küldöttség ezen megállapodása illetve határozata alapján, a küldöttség elnöke május hó 15-én kelt és 16-án postára adott levélben felkérte Csatár képviselőt bizonyítékai közlésére, amde ő, ezen megkeresésre 12 nap leforgása után még nem is válaszolt, miért is a küldöttség elnöke folyó évi május hó 29-én ide vonatkozó jelentését a törvényhatósági bizottsághoz megtette és a vizsgáló küldöttségnek határozatához képest a bizonyítékoknak az országgyűlés közvetítése utján beszerezése iránti kérelmet előterjesztette.

A küldöttségi elnöknek ezen jelentése folytán, a törvényhatósági bizottság f. évi június hó 11-én és folytatva tartott rendkívüli közgyűlésében 943. kg. számú határozatában, figyelemmel arra hogy Csatár képviselő az „Egyetértés” című napilap f. évi 138. számában oda nyilatkozott, miszerint a képviselőházzal szemben a felelőséget elfogadja, és ha kívántatná a bizonyításba is belemegy, — s mert továbbá Csatár képviselő a küldöttségi elnök megkeresésére még egy hó leforgása alatt sem válaszolt — kimondotta, hogy a bizonyítékok beszerezhetése céljából a képviselőházzal feliratot intéz. — s ez még is történt; — a vizsgáló küldöttség pedig felkérte, hogy az esetleg időközben tudomására hozott adatok alapján is a vizsgálat megkezdését előkészítse.

Ez az ó-bessenyői jegyzőválasztás ügyének s illetőleg az ez ügyben elrendelt vizsgálatnak eddigi története, szigorú objectivitással előadva; ezen hiteles adatokból fogja a részrehajlatlan olvasó megítélhetni azt, mennyiben gyanúsítható a kiküldött vizsgáló bizottság s a megye kormányzata azzal, mintha az egész ügyet elaltnai akarná; mert hisz arról, — hogy Torontál-megye közönségének a képviselőházzal intézett felirata a f. évi ülészak berekesztése előtt nem tárgyalhatott — s hihetőleg csak az ősi tilészak megnyitásával lesz tárgyalható, meg fogja engedni a tisztelt névtelen ügyvéd ur — sem a megye kormányzata, sem a kiküldött vizsgáló bizottság bizonyára nem tehet!

Hogy pedig mennyire igyekszik elaltnai az egész ügyet a vizsgáló bizottság e tekintetben szolgáljon megnyugtatóra a névtelen ügyvéd urnak az, — hogy Nagyfeő Miklós valkányi ügyvédet, — ki ugyancsak az ó-bessenyői jegyzőválasztás ügyében érdekelt főszolgabíró ellen, legutóbb, illetékes helyen gyanúsító körülményeket hozott tudomásra, melyek a vizsgáló bizottság elnökével közölve lettek. — a vizsgáló küldöttség elnöke folyó évi július hó 29-én Nagy-Kikindára megidézte illetve megjelenésre kérte fel oly czélből, hogy az általa felhozott gyanúsító körülményeket a vizsgáló küldöttség előtt tüzetesen felderítene.

HIRHARANG.

* **Szerb papválasztások.** Melenczén az ottani diakon Jovanovits Jován 117 szavazattal lelkésszé választott Tomits Milivoj ottani administrator ellen, kinek 7 szavazata volt. — Módoson a szerb egyház-köztség lelkész választása folyó július hó 28-án tartatik meg. Zsivkovits Dragolyub beodrai lelkész, Beleszlin Veljko feketetői administrator és Zsivkovits Jován végzett theologus pályáznak ezen állomásra; a választást Tellecsko Plátó szerzetes tanár, mint püspöki kiküldött fogja vezetni.

* **Uj segédlelkész.** Bonnáz Sándor esanádmegeyi püspök Werler Péter ujjonnan felszentelt áldozárt Bogárosra segédlelkészé nevezte ki.

* **Temetés.** Bobdai és csávosi Csávossy Gyuláné szül. Szemző Valéria temetése folyó hó 20-án délután nagy részvét közt ment végbe Bobdán. A temetéshez küldöttségek jöttek el Bobda és Csenev községekből; a tüzeltőtestület és lövész-csapat is kivonult. A kastélyról községközé, és a jegyzői lakról gyászlobogók hirdették a jótékony hölgy elhunytát. A gyász-szertartás délután 4 óraker kezdődött a környéki elölkelőség jelenlétében. Ott voltak a Szemző, Gyertyánffy, Daniel és Simonyi családok, továbbá Gudenus Hugo báró és neje, valamint fia, aki főhadnagy Bécsben, Gagern báró huszár-főhadnagy, gróf Bethlen István, Csávossy Béla országgyűlési képviselő, Karácsonyi nagybirtokos. A koporsó egészen el volt borítva virágkoszorúkkal. Minden szem könnyezett, midőn a drága halott hült tetemeit magában foglaló érekkoporsót felemelték az uralági szolgák és a családi sirboltba vitték. A temetési szertartás d. u. 5 óraker ért véget. Béke és nyugalom az elköltözöttnek, a visszamaradtak fájdalomát pedig enyhítse az idő.

* **Harang felszentelés.** A bocsári római katolikus templom új harangját Német József felszentelt püspök f. hó 23-án Temesvárott a püspöki székházban felszentelte. Az új harang 304 kg. nehéz és Szent-Katalin névre kereszteltetett. A harangot Novotny Antal temesvári harangöntő öntötte, kinek ez már 709 műve.

* **Dalárda.** A nagy-becskeréki dalárda megkezdte próbáit. A tagok meglehetősen szép számban jelennek meg s habár a kezdet nehézségeivel kell még küzdelemnek, ha a buzgóság nem lankad, szép jövőt lehet jósolni e pártolásra érdemes egyesületnek. Bár mielőbb felvirágozna, s bár mentől többen lépnek tagjai közé városunk jó hangú férfiai. —c-h.

* **Uj tüzeltő-egylet.** Sárafalván (Szaravolla)tüzeltő-egylet alakult, melynek eddig 51 működő és 47 pártoló tagja van. Elnöke Strisch tisztartó, főparancsnoka Glasz János. A község évenként 150 forinttal segítyezendi az ifju egyletet, melyet különben tüzeltői szerekkel bőven ellátott.

* **A vörös kakas.** Mind minden évben ilyenkor, az idén is csaknem naponta hoz a posta híreket nagy tüzvésekről, melyek mindig parancsolóbban hangoztatják annak szükségességét, hogy nálunk is minden faluban tüzeltő-egyesület alakíttassék. Alibunáron Jovanov Jován földműves háza a napokban este 10 óraker kigyulad; a lángok gyorsan terjedtek és rövid pár percz alatt az egész szalmával fedett ház lángban állott. Ugyanakkor nagy szél támadt, mely a helyzetet fenyegetővé tetté. Szerencsére a ház teljesen elszigetelten állott és az önkéntes tüzeltők is gyorsan megjelentek a vész színhelyén s így sikerült a községet megóvni a paksai sorsától. A kigyuladt ház azonban porra égett. A tulajdonos nem szenvedett nagy kárt, mert a leégett épület biztosítva volt.

* **Uj orvos városunkban.** Örömmel tudatjuk olvasóinkkal, hogy városunkban oly új orvos telepedett le, ki ugy tudományos képzettségénél mint műveltségénél és finom modoránál fogva, nemcsak városunk társadalmát gazdagítja, hanem kitünő készségénél fogva a szenvedő emberiségnek is segítyt biztosíthat. Dr. Nónay Pál a neve a fiatal orvosnak ki városunkban letelepedett, s mi csak örülhetünk,

hogy e kitünő orvos, ki Borosjenőben kórházi orvos is volt, jeles orvosaink számát szaporítja. Nónay úr a Karácsonyi-féle házban lakik (Gizella-part) s rendel délután 2—4 óráig.

* **A szerdai nagy szél,** mely oly hirtelen lepte meg városunkat, felkavarva az irtózatot mennyiségű port, mint értesülünk, csekélyebb károkat is okozott. Magunk is láttunk kitördelt fiatal csemete fákat, leszaggatott nagyobb ágakat; de a szőlőkben is okozott kárt, különösen a gyümölcs-fákban és itt-ott a szőlőtőkékben is.

* **Az új egyforintosok miseriája.** Biztos forrásból eredő hírek szerint Dunajevszky osztrák pénzügyminister eredetileg visszautasította az új egyforintosokat, mert a nedvesség behatása alatt színüket veszítik; s csak a pénzjegyekben uralkodó nagy hiány miatt egyezett bele, hogy forgalomba bocsáttassanak. Jelenleg már egészen új egyforintosok dolgoznak, melyeknek elkészülte után a most forgalomba bocsátott pénzjegyeket bevonják.

* **Bonnáz-utczai történet.** Nem tudjuk, hogy tényleg megtörtént-e, de hát nem zörög a haraszt, ha nem fúj a szél. — Este történt ez az eset. Borus felhők borították az égboltot, csak itt-ott pislogott egy álmos lámpa az utczákon. X. úr — ki melleleg megjegyezve városatyá — egy kedélyes társaságból tért hazafelé a Bonnáz-utczán keresztül. Nagyon el volt merülve gondolataiba, a mihez nem csekély mértékben hozzájárult a hegy nemes nedűjének élvezete is, no de még az a gondolat is, hogy minő prédikációval fogja majd otthon fogadni X-né asszonyság, kinek melleleg megjegyezve heted hét városon túl is ismeretes nyelvcskéje van. A mint mondám oly annyira elmélyedve haladt a Bonnáz-utczában, hegynek fel, hegynek le — már amint a vízözön előtti kövezet évszázados alakulásai után menni lehetett, — hogy egyszerre csak azon mindennapi esett meg vele, hogy a kövezetnek csufolt közzertételek között elesett és végigrepedt a — kimondhatatlanja. Ez magához térítette és olyan ékes rigmusokat zengett a kövezetre és a városi tanácsra, a mit bizony bármelyik bakagyerek irigykedve hallgatott volna meg. S mi történt ezen esés után? Harmadnapra kövezni kezdték a Bonnáz-utczát. Bizony nem volna kár, ha nem is ő, de más városatyá végigjárna sötét esténként Amerika utczáin is. Talán ott is köveznének már valahára akkor.

* **Gyufa historia.** A sárga folyó mellett van egy kicsi de csinos városka. Ebben a városkában az a furcsa szokás uralkodik, hogy a dohányos urak nem szeretnek fölösleges terhet magukkal vinni ebben a czudar melegben, hát biz ők gyufát sem hordanak, hanem a szembejövők égő szivarjainál gyujtanak rá. Lépten-nyomon hallhatja a sétáló ember e pár szócskát: „Szabad kérem egy kis tüzet?” A napokban is megtörtént, hogy egy tehetséges fiatal poétajelölt, ki a régi jó időkben tucatz számra gyártotta a verseket, novellákat és tragoediákat, megszólít egy ideges öreg urat: „Szabad kérem egy kis tüzet?” Az ideges úr megáll és olyan sűrű füstfelhős ereszt szájából, hogy a hires chumi kód elszégyelhetne volna magát mellette, s aztán zsebébe nyúl és átad a fiatal úrnak egy pakli jóféle krokodil-gyufát. A poétajelölt nem tudta: először mire vélni a dolgot, de csakhamar ő is zsebébe nyúl és kivesz egy valószínűleg osztrák-magyar értékű pengő krajczárt és az ámuló öreg úr kezébe nyomva, eltűnt a láthatárról. —dy.

* **Az ugorka-idény** már csak a legendák sorába tartozik. A kánikula daczára eseménydus napokat élünk, mikor egy művelt ember sem nélkülözheti a mindennapi újságolvasást; kivált mikor azt maga után küldheti, bármerre utazik, bárhol fürdőzik. Legalkalmasabb e czélra a „Pesti Hirlap,” mint a mely ma napilapjaink közt kétségtelenül a legtartalmasabb. Annyi benne a tárca, kis czikk, nagy czikk, mulatató karczolatok s oly gazdag a törvényszéki és hirrovata, mint egy más lapársáé sem. Azonfelül minden szenzációsabb eseményről a legterje-

delmesebb sürgöny-tudósításokat hozza. Ezt persze csak rendkívüli elterjedése folytán teheti. De meg is érdemi a pártolást, mert a mellett, hogy a legjobb lap, ugyszólván a legolcsóbb is: egy óra 1 frt 20 kr., negyedévre 3 frt 50 kr. Az előfizetés a „Pesti Hirlap” kiadóhivatalába (Budapest, V., Nádor-utca 7. sz.) küldendő. Ugyanonnét mutatószámokat is lehet kérni; egy héti ingyen és bérmentve küldenek mindenkinek.

Hirdetmény.

Torontálvármegye állandó választmánya f. évi **augusztus hó 30-án** és következő napjain délután 4 óraker a főispáni tanásteremben ülést fog tartani.

Nagy-Becskerék, 1889 július 27-én.

Rónay, alispán.

IRODALMI CSARNOK.

Emléksorok.

A mikor én dalokat regélek,
Szebb napokat, szebb idöket élek,
Távozik a búnak gondja tölem,
Nem én zengek, más dalol belölem.

A mikor én szép lánynak regélek,
Körülföttem büvös völgyet vélek,
Büvös völgynek büvös a virága
Lelkem dala, lelkemnek imája.

De a mikor te nekem regélek,
Ajkaim új dala nyitni félek,
Minden dalom lantom fölé tüzöm
Dalkoszorúm fejed köré füzöm.

Kis M.

IRODALOM és MŰVÉSZET.

Uj könyvek. A Franklin-Társulat kiadásában Budapestben újabban megjelentek:

Falusi könyvtár. 34—36. füzet.

34. füzet. A gyümölcs értékesítése. Gyakorlati utmutatás miként kell az érett gyümölcsöket banni, a gyümölcsöt aszalni, gyümölcsbort csinálni és a gyümölcsöt sokféle módon értékesíteni. A legjobb aszaló s több gép rajzával. Irta Gyürky Antal. Ára füzve 50 kr.

35. füzet. Az előrehaladt borkezelés és pince-gazdászat ismertetése és gyakorlati utmutatás a szüretelés, mustkezelés, a homoki borok tökéletesítése, a pince berendezése, borászati eszközök használata és a pinceben előforduló minden teendökre nézve. Bortermelők, borkezelők és pinzemesterek számára. Irta Gyürky Antal. Ára füzve 50 kr.

36. füzet. A szántás és vetésről. Irta Réti József. 25 ábrával. Ára füzve 50 kr.

Elismerés és kérelem.

A folyó évi május hó 10-én történt szerencsétlenség alkalmával Elisenhainban a rendőrök által három családapa agyonlövett. Ezen szerencsétlenség után maradt három özvegy és 12 árva, megfosztatván az egyedüli munkabíró kenyérkereső kéztől, a legnagyobb nyomornak néz elébe. Nemes emberbarátok, a szegények nyomorát enyhíteni akarván, azok számára adakoztak. — Fogadják ezennel az elhagyottak nevében őszinte köszönetem nyilvánítását. Egyuttal kijelentem, hogy a legkisebb adományt is a legnagyobb készséggel rendeltetése helyére juttatom; az illetők nyomorához képest, felekezeti és nemzetiségi különbség tekintetbe vétele nélkül, azonnal kiosztom. Eddigél adakoztak: Jeszensky Nándor 2 frt, Kovách Ágoston 1 frt, Jarmatzky Sándor 1 frt, Kéler Kálmán 1 frt, Maugech Albert 1 frt, Ujhelyi Karolin 1 frt, Kolpaszky Pál 20 kr., Veréb G. 10 kr., András Sámuel 20 kr., Baranyi 20 kr., Barmózi M. 20 kr., N. N. 10 kr. Összesen 8 frt. T.-Aradácson, 1889 július 25-én.

Szeberényi Lajos István,
ev. lelkész.

Felelős szerkesztő: Lauka Gusztáv.

NYILTTÉR.

(Az a rovat alatt közöltéért nem vállal felelőséget a szerk.)

Köszönetnyilvánítás.

Kedves köteleességünknek tartjuk, a „Magyar-Francia Biztosító-társulat”-nak azon előzékenységéért és pontosságáért, melylyel

a házukban és nyomdánkban történt tüzkárt liquidálta és kifizette, halás közönytünk kifejezni. Ez bizonyára legjobb bizonyítéka annak, hogy a társulat pénzügyi rekonstrukciója fényesen sikerült s hogy itt nemcsak a társulat, de a biztosító fél érdekei is szem előtt tartatnak.

Nagy-Becskekerek, 1889 július végén.

Pleitz Fer. Pál
könyv és könyvnyomdája.

VASUTÜGYEK.

(Szab. osztr.-magyar államvasut-társaság.)
Osztrák-magyar-svájezi vasuti kötelék. A gabonára stb. re fennálló s f. évi augusztus hó végével érvényben kívül helyezendő kivételes díjszabás helyett (III. rész 2. fejezet, érvényes az arlbergi vasutvonal landeck-blundenzi részének forgalomba helyezése napjától) f. évi szept. 1-jével a Magyarországból Svájc felé irányuló gabonaforgalom számára egy új kivételes díjszabás fog életbe lép-tetni, mely az eddigi díjtételekkel szem-ben messzenem kedvezményeket és egyes viszonylatokban csekély díjfelemeléseket tar-talmazand.

Ezen kivételes díjszabás példányai a ré-szes vasutaknál előreláthatólag már f. évi július hó végével megszerezhetők lesznek.

(Szab. osztr.-magyar államvasut-társaság.)
Fekérkedvezmény Budapest á. v. t. álló-

másra érkező gabonaküldeményekre. Buda-pest állomásunkra érkező gabonaküldemé-nyek után f. évi július 20-tól kezdve egyelőre, azonban legkésőbb a f. év végéig azon ked-vezmény engedélyeztetik, hogy a nevezett küldeményekre annak idején fennálló fekbér-mentes idő mindazon esetben, midőn az ér-tésítés a küldemények megérkezéséről déli 12 óra után történt, csak az értesítést követő naptól kezdve számítatik.

Ezen kedvezmény minden előzetes hirdetés nélkül bármikor visszavonható.

VEGYES.

(Azienda, elemi-biztosító társaság.)
Június hó 27-én Poninski herceg elnökle-tele alatt tartott meg a közgyűlés. Az igazga-tóság által beterjesztett jelentésből kitűnik, hogy a társulatnak díjbevétele kitett 1888-ban: 2.654,076 forint a tüzbiztosítási osztály-ban, 227,159 forint a jégbiztosítási ághoz és 431,170 forint a szállítványbiztosítási osz-tályban, tehát összesen 3.312,405 forintot; ennek ellenében felrúgtak a károkért, juta-lékok s kezelési költségeikért tett kiadások: 2.604,713 frtra a tüzbiztosítási osztályban, tehát összesen 3.190,536 frtra. A díjtartók megfelelő javadalmazása után marad mint üzem.nyeremény 98,525 frt, a mely az el-helyezett tőkék s az ingatlanok jövedelme folytán 233,464 frtra emelkedik. A kezelési költségek, adók és leírások 199,127 frtot

vesznek igénybe, úgy hogy a tiszta nyere-mény 34,337 forintot tesz ki. A közgyűlés megadta az igazgató-tanácsnak a felment-venyt, és elfogadta a tiszta nyereményből adandó 5 százalékos osztaléknak a kifizet-ését. A társaság tartalékai kitettek az év végén 1.137,375 frtot, a miben a részvény-töke befoglalva nincsen.

(Azienda élet-biztosító társaság.) A 7-ik közgyűlés június 27-én tartott meg Bécsben. Czartoryski Szilárd herceg elnök-lete alatt. A társaság fejlődése tényleg foly-ton és örvedetesen halad előre. A lefolyt 1888-ik évben 5,054 új biztosítást kötöttet 5.730,000 frt tőkével s 1,120 frt járadékkal és kitett a biztosítási összalomány az év végén 29,617 szorzódást 29 milliónyi tőkéről s 56,610 frtnyi járadékról (növekedés tehát 1,142 szerződés 1.430,000 frt tőkével). A hadi biztosítások állománya felrug 464 szer-ződésre 537,000 forint tőkével. A kifizetett biztosítási tőkék felrúgtak 1888-ban 649,540 frtra és a csoportosítalékok hozzászámításá-val 1.216,390 frtra. A díjtartalék felemel-kedett 4.203,490 frtra. A mérleg 63,732 frt-nyi tiszta nyereménnyel zárul, a melyből a részvénytöke 5 százaléka jut ki osztalékol.

(A nép szávjive.) Eddig a kevésbé tehető családapa — ha száját és fogait ápolni akarta — kénytelen volt minden oly száj-viznek nevezett mixturával beérni, mely olesó volt. Az ize „megjárta“ és úgy látszott,

„mintha valamit használt volna is“. De mily következményeket vont az ily szerek állandó használati később maga után. Arról sokat mesélhetnének azok, a kik az ily „olesó“-szereket hosszabb ideig használták. Hogy a kevésbé tehető is képes legyen egy kitűnő szájviz birtokába jutni, elhatározta dr. Popp J. G. udvari főorvos, hogy 40 év óta az egész világban elterjedt Anatherin szájvizének palackjait tetemesen megna-gyobbítja úgy, hogy 50 kros Anatherin szájvize ma nemcsak a legjobb, hanem a legolesőbb is. Szájvizének 1 frtos és 1 frt 40 kros palackjai az árnak megfelelő na-gyobb mennyiséget tartalmaznak Fogpasztá-ja (35 kr.). Anatherin fogpasztája (1 frt 22 kr.) és fogpora (63 kr.) oly elismert különlegességek, melyekhez más ily szer nem hasonlítható. E szerek kaphatók hely-ben Kellner, Mencer és Kovács gyógyszer.. Kokits, Weisz és Deutsch M. kereskedőknél.

* Külső használatra. Testrészek fájdalmait, csúzos és köszvényes bajok és mindennemű gyuladások a „Moll-féle fran-czia borszesz“-szel gyógyíttatnak biztos sikerrel. Egy üveg ára 90 kr. Szétküldés naponkint utánvétellel Moll A. gyógyszerész és cs. k. udv. szállító által Bécs, I. Tuch-lauben 9. A vidéki gyógyszerárakban és anyagkereskedésekben határozottan Moll-féle készítmény kéréndő az ő gyári jelvényével és aláírásával.

H i r d e t é s e k.

6277. sz. kig. 1889.

(228—3.3)

Pályázati hirdetmény.

Szaján községében elhalálozás folytán megüresedett községjegyzői állomásra ezen-nel pályázat nyitattik és a választási határ-idő 1889. évi augusztus 15-én délelőtti 10 órára Szaján községházánál kitűztetik.

Ezen állomással következő javadalmá-zások vannak összekötve: 685 frt fizetés, 40 frt uti, 40 frt iroda átalány, szabad lakás és a magán munkálatokért szabályrendeletileg megállapított díjak.

Felhívtnak mindazok, kik ezen állo-más elnyeréséért folyamodni szándékoznak, hogy a törvénynek megfelelőleg felszerelt pályázati kérvényüket a választást megelőző napig alírott hivatalban benyújtsák.

Nagy-Kikindán, 1889. évi július 8-án.

A járási főszolgabírói hivatal:

Deschán,
főszolgabíró.

6737. sz. kig. 1889. (247—3.1)

Pályázat.

A lemondás folytán megürült Nagy-Kikinda nagyközségi mér-nöki állásra, a melylyel 600 frt évi fizetés van egybekötve, ezennel pályázat nyitattik.

Felhívtnak mindazok, kik ezen állomást elnyerni óhajtnak, hogy az 1883. évi I. t.-cz. 10. §-sa ér-telmében képesítési, valamint hon-nosságuk és eddigi szolgálatukat igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket folyó évi szeptember

hó 1-ső napjáig az alírt járási főszolgabíróhoz annyival bizonyo-sabban adják be, mivel a későbbben beérkezendő ily kérvények figye-lembe vételni nem fognak.

Kelt Nagy-Kikindán, 1889. évi július hó 18-án.

A járási főszolgabírói hivatal:

Deschán, főszolgabíró.

5724. sz. 1889

(248—1.1)

Arveresi hirdetményi kivonat.

A nagy-becskeréki kir. tszék mint telekkönyvi ható-ság közhírré teszi, hogy a nagy-kikindai ker. első takarékpénztár végrehajtónak Prekajszi Euthim végrehajtást szenvedő eleni 1,000 frt tőkekövetelés és jár. iranti végrehajtási ügyében a nagy-becskeréki kir. törvényszék területén lévő Melenczen fekvő a melenczei 1238. sz. tjkben az 1881. évi LX. t.-cz. 156. § a értelmé-ben az egész 2066., 2067. hr. sz. és 1065. öi sz. ház és betelek és így a végrehajtáson kívül álló közös tulaj-donos Ikonov Avram jutaléka is 160 frt kikialtási árban, továbbá az ugyanott 2418., 3346., 4392. és 6571. hr. sz. negyed urb. telek fele vagysis két hold 298 frt kikialtási árban, végre a melenczei 1233. sz. tjkbn 2354., 3748. és 7112. hr. sz. a foglalt negyed rezervát telek 804 frt kikialtási árban, ez utóbbira nézve a kir. kincstár által bejelentett tulajdoni igény sérelme nélkül az arverest rend-let el, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1889. évi szeptember hó 6-ik napjának d. e. 10 órákor Melencze községházánál megtartandó nyil-vasos arverésen a megállapított kikialtási áron alul is el-adatni fog.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becs-arának 10 százalékát készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett arfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1. évi 3-33. sz. a kelt igazságügy-ministeri rendelet 8. §-ában, kijelölt ovadékos értékpapírban a kiküldött kéredezé letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. § a értelmében a banatpénznek a bíróságnál elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszo-l-gáltatni.

Kelt N.-Becskekereken 1889. évi június hó 8-án. — A n.-becskereki kir. tszék mint telekkönyvi hatóság — Kiss Sándor — kirendelt tkvi bíró.

Dr. Nónay Pál,

sebész. szülesz.

(244—3.1)

Rendel délután 2—4 óráig.
Lakik: Karácsonyi-féle ház, Gizellapart.

Groszmann Zsigmond

okl. mérnöknek

m űszaki irodájában
Nagy-Becskekereken

belvizlecsapolási, földmérési, tagosítási, nemkülönbén a magasépítéset körébe tartozó bármennemű munkák utólagos és mérsékelt díjazás mellett elvállaltatnak. (107—26.18)

IRODA: Begasor, Sinkay-féle ház, a gőzhajózási ügynökség mellett.

MOLL SEIDLITZ POR

Tavaszi
gyógyítás

Nyári
gyógyítás

Őszi
gyógyítás

Téli
gyógyítás

Csak akkor valódi ha minden dobozon a gyárjegy, egy sas és MOLL A. sokszoro-sított czéje látható.

Gyors gyógyhatás makacs gyomor- és altestbajok, gyomor-görcs, nyálk, gyomorégés, szekrekedésnél, májbajok, vertolulás, aranyér és a legkülönbözőbb női betegségeknél. Egy eredeti doboz használati utasítással 1 frt.

Raktárak az ország minden nevezetesebb gyógyszerárakban.
MOLL A. gyógyszerész cs. kir. udvari szállító. Bécs, Stadt. Tuch-lauben 9.

Szétküldés naponta utánvét mellett, 2 doboznál kevesebb nem küldetk.

Elismerés MOLL A. urhoz Bécsben.

Ülő foglalkozásomnál az ön Moll-féle Seidlitzporai igen jó hatást gyakorolnak; ismerem ezt egyszer s mindenkorra és szíve-lyes „Isten fizesse meg“ et mondok érte; ezek a gyomorai jóva és tót könnyűvé teszik.

Tisztelettel
Steinko P. J., lelkész Honnestschlag-ban.

MOLL-FELE FRANCIA BORSZESZ ÉS SÓ

Csak akkor valódi ha minden üveg MOLL A. véd-jegyét és aláírását viseli.

Bedörzsölésüi sikeres használati köszvény, csúsz, mindennemű testfájdalmak és bennulásnál; burogatás alakjában mind-n sérlem és sebnél, daganatok, gyuladásoknál. Belőleg vízzel vagyvíra birtelen rosszul, hányás, kolika és hasmenésnél.

Egy üveg ára használati utasítással 90 kr. o. é.

Raktárak az ország minden nevezetes gyógyszerár és anyagkeres-keéseiben.

MOLL A. gyógyszerész cs. kir. udvari szállító. Bécs, Stadt. Tuch-lauben 9.

Szétküldés naponta utánvétellel, két üvegnél kevesebb nem küldetk.

Elismerés MOLL A. gyógyszerész urhoz Bécs.

Kitűnő Moll-féle francia borszesz és sója vidékemen nagy-szerűen működik. Küldjön nekem 50 üveggel, mivel az emberiség segítségére készletet óhajtok tartani magamnál. Mely tisztelettel (253—5251)

Hornof, lelkész Micholup-ban.

Kapható Nagy-Becskekereken: Mencer Lipót, Kellner József és Kovács Sándor gyógyszer. uraknál.

KORONA-SZÁLLODA
Naponta
Egy pohár 10 kr.
pilseni nyári vagy ászoksör
Egy pohár 10 kr.
pilseni polgári sörfőzdéből.
Egy pohár 10 kr. (246—1)

A magyar kir. államvasutak gépgyára
a legújabb szerkezetű és minden tekintetben felülmulhatlan
gyakorlatilag legjobban bizonyult
6, 8 és 10 lóerejű
locomobiljait
fa-, szén- és szalmafütésre
valamint a magveszteség teljes mel-lőzését eredményező szabad, meg-hosszabbított rázóasztallal és szab. sajtyszerű törekrostával ellátott
48, 54 és 60" széles vaskeretű gőz-cséplőgépeit,
mely újításokkal immár 450-nél több cséplőgép működik az országban fényes sikerrel, kedvező feltételek mellett ajánlja
Fehér Miklós,
a magyar államvasutak gépgyárának vezérügynöke
Budapest. IX. üllői ut 25. sz. „Kötelek.“ (206—8.6)